

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9So/5/2016
Identifikačné číslo spisu: 5015200722
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5015200722.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika v právnej veci navrhovateľa: K. T., nar. XX.júla XXXX, bytom K. Y. č. XXXX/X, zastúpeného JUDr. Zuzanou Baloghovou, advokátkou so sídlom Madačova č.7, Ružomberok, proti odporkyňi: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29.augusta č. 8, Bratislava, o výšku starobného dôchodku, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19.októbra 2015, č. k. 24Sd/156/2015-34, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 19.októbra 2015, č. k. 24Sd/156/2015-34, m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 18.júna 2015 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 19.júna 2015 z r u š u j e a vec vracia odporkyňi na ďalšie konanie.

II. Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania, pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 379,48 €, na účet právnej zástupkyne navrhovateľa, JUDr. Zuzany Baloghovej, vedený pod číslom XXXXXXXXXXXX/XXXX v TATRABANKA, a.s., do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd rozsudkom z 19.októbra 2015, č. k. 24Sd/156/2015-34, potvrdil rozhodnutia odporkyne číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 18.júna 2015 v spojení s rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 19.júna 2015 a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 18.júna 2015 odporkyňa podľa § 112 ods. 3 a 6, § 259 ods. 1, § 293k ods. 2, § 261 ods. 2 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 461/2003 Z. z.") navrhovateľovi od 16.júna 2014 znížila starobný dôchodok na sumu 100,80 € mesačne.

Rozhodnutím číslo XXX XXX XXXX X zo dňa 19.júna 2015 odporkyňa od 1.januára 2015 zvýšila starobný dôchodok navrhovateľa na sumu 106,80 € mesačne podľa § 293di ods. 1 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. za obdobie dôchodkového poistenia získané počas poberania starobného dôchodku od 1.januára 2013 do 31.decembra 2014.

Krajský súd mal preukázané, že navrhovateľovi bol od 1.januára 2003 priznaný výsluhový dôchodok podľa § 38 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z. z."), a že pre určenie sumy výsluhového dôchodku bola navrhovateľovi zhodnotená doba výkonu základnej vojenskej služby od 10.októbra 1966 do 5.októbra 1968 a doba služobného pomeru v Zbore väzenskej a justičnej stráže (ďalej len „ZVJS") od 1.augusta 1973 do 31.decembra 1999, obe doby získané v I. kategórii funkcií a doba služobného pomeru od 1.januára 2000 do 31.decembra 2002. Mal tiež preukázané, že navrhovateľ dovšil dôchodkový vek dňa XX.júla XXXX. Poukázal na to, že výsluhový dôchodok má po dovšení dôchodkového veku podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení charakter starobného dôchodku z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Navrhovateľovi vznikol nárok na dávku v starobe v dvoch systémoch dôchodkového zabezpečenia (poistenia), pričom pre výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému sociálneho zabezpečenia mu boli hodnotené aj doby, ktoré boli súčasne hodnotené pre nárok a výšku výsluhového dôchodku v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov.

Postup odporkyne, ktorá teoretickú výšku starobného dôchodku zo všeobecného systému v sume 431,98475 € (ktorá by navrhovateľovi patrila ak by všetky doby poistenia získal v tomto systéme) vypočítala v súlade s § 259 ods. 1 zákona č. 461 /2003 Z. z., krátila ju postupom podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) a starobný dôchodok navrhovateľa od 16.júna XXXX znížila na sumu 106,80 € mesačne, považoval krajský súd za súladný so zákonom. Uvedol, že navrhovateľ nemôže spravodlivo požadovať, aby mu bola naďalej vyplácaná celá suma starobného dôchodku, priznaná aj za doby hodnotené v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia, a to bez ohľadu na to, že osobitný systém pojem „starobného dôchodku" neobsahuje. Postup odporkyne nepovažoval za diskriminujúci ani rozporný s čl. 12 a čl. 39 Ústavy Slovenskej republiky, v zmysle ktorého majú občania právo na primerané hmotné zabezpečenia v starobe. Dospel preto k záveru, že odporkyňa v súlade so zákonom krátila starobný dôchodok navrhovateľa primerane k počtu skončených 30 rokov doby trvania služby rozhodných pre výšku jeho výsluhového dôchodku.

Za nedôvodnú krajský súd považoval aj námietku navrhovateľa o retroaktívite rozhodnutia o znížení starobného dôchodku, lebo k zníženiu starobného dôchodku nedošlo spätne od X.januára XXXX, teda odo dňa od ktorého bol tento dôchodok navrhovateľovi priznaný, ale v súlade s § 112 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. až odo dňa nasledujúceho po dni, za ktorý už tento dôchodok bol vyplatený, teda od XX.júna XXXX; odporkyňa pritom vo vyjadrení uviedla, že sumy vyplatené od X.januára XXXX do XX.júna XXXX považuje za vyplatené právom.

Vzhľadom na neúspech navrhovateľa v konaní mu krajský súd náhradu trov konania nepriznal.

Rozsudok krajského súdu napadol navrhovateľ včas podaným odvolaním. Namietol, že krajský súd mal rozhodnutie odporkyne zrušiť a vec jej vrátiť na ďalšie konanie podľa § 250j ods. 2 písm. c), d) a e) O. s. p. Podľa názoru navrhovateľa z rozhodnutia odporkyne nie je zrejmé, na základe akej právnej skutočnosti mu znížila starobný dôchodok a v odôvodnení rozhodnutia sa nevysporiadala s dôvodmi tohto zníženia, ktorých nedostatok súd nemôže nahrádzať. Poukázal na to, že princíp zákazu retroaktivity nedovoľuje odňať práva, na ktoré už vznikol nárok, pričom Dohovor č. 128 platil aj v čase priznania starobného dôchodku. Ani krajský súd sa nevysporiadal so všetkými dôvodmi opravného prostriedku. Žiadal preto, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Súčasne uplatnil právo na náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia, ktorých výšku vyčíslil sumou 379,48 €.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu potvrdil, lebo správne zistil skutočný stav veci, na základe ktorého vec správne právne posúdil a nezistil nezákonnosť

napadnutého rozhodnutia odporkyne. Poukázala na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a ustanovenie čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, v zmysle ktorého je u navrhovateľa, ktorý poberá výsluhový dôchodok aj starobný dôchodok za tú istú udalosť (starobu) možné krátiť sumu starobného dôchodku o pomernú časť, zodpovedajúcu obdobiu dôchodkového poistenia.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP).

Podľa § 492 ods. 1 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

V súlade s citovaným ustanovením najvyšší súd v konaní postupoval podľa ustanovení zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O. s. p.) preskúmal rozsudok krajského súdu bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie.

Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia odporkyne z 18.júna 2015 vyplýva, že dôvodom na zníženie starobného dôchodku navrhovateľa bola skutočnosť, že navrhovateľ je od X.januára XXXX poberateľom aj výsluhového dôchodku priznaného podľa zákona č. 328/2002 Z. z., pričom pre nárok a výšku tohto dôchodku bola navrhovateľovi zhodnotená doba služobného pomeru v ZVJS, a preto sumu starobného dôchodku určenú s prihliadnutím na dobu výkonu služby je potrebné krátiť podľa čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Takéto odôvodnenie zníženia starobného dôchodku je aj podľa názoru odvolacieho súdu nedostatočné a pre navrhovateľa nezrozumiteľné.

Odvolací súd mal z dávkového spisu preukázané, že navrhovateľovi bol právoplatným rozhodnutím číslo XX XX XX XXXX z 18.júna 2003 od 1.januára 2003 priznaný starobný dôchodok podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, pričom pre výšku dôchodku mu bola zhodnotená doba zamestnania v rozsahu 36 rokov.

Odporkyňa v odôvodnení rozhodnutia z 18.06.2015 poukázala na skutočnosť, že navrhovateľ požiadal o priznanie starobného dôchodku žiadosťou zo XX.septembra XXXX a že podľa potvrdenia Generálneho riaditeľstva ZVJS z 9.septembra 2013 bol navrhovateľovi priznaný výsluhový dôchodok. Z odôvodnenia vyplýva i to, že dôvodom zníženia starobného dôchodku je súbežný nárok navrhovateľa na výsluhový dôchodok a nutnosť krátenia starobného dôchodku podľa článku 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, ktorá okolnosť bola dôvodom na zníženie starobného dôchodku podľa § 112 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že zákaz retroaktivity sa týka len prípadov, keď dávka dôchodkového poistenia (zabezpečenia) bola priznaná v súlade s právnymi predpismi platnými a účinnými v čase jej priznania. Zníženie dôchodkovej dávky do budúcnosti v prípade, že bola v rozpore s právnymi predpismi priznaná vo vyššej sume ako patrí, však nie je možné považovať za retroaktívne. Zákon č. 461/2003 Z. z. pre taký prípad upravil postup v ustanovení § 112 ods. 3 a 6; obdobná úprava bola obsiahnutá aj v § 96 ods. 2 a 4 zákona č. 100/1988 Zb. Postup v súlade s § 112 ods. 3 a 6 zákona č. 461/2003 Z. z. preto odvolací súd nepovažuje za retroaktívny.

Ako je vyššie uvedené, starobný dôchodok bol navrhovateľovi priznaný od X.januára XXXX.. Odporkyňa netvrdí, že by mu starobný dôchodok patril od neskoršieho dátumu. Nebolo pritom sporné, že dôchodkový vek navrhovateľ dovŕšil dňom XX.júla XXXX.

Ak teda starobný dôchodok navrhovateľovi patrí od X.januára XXXX, ale bol priznaný v nesprávnej výške, potom odporkyňa mala najprv zistiť výšku starobného dôchodku k X.januáru XXXX so zohľadnením všetkých dôb zamestnania vrátane doby služby a túto sumu (včítane úprav a zvýšení v súlade s predpismi účinnými pred 1.januárom 2004) krátiť v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, najviac však o sumu výsluhového dôchodku, ktorá bola navrhovateľovi vyplácaná k tomuto dňu;

vzhľadom na existenciu nároku na výplatu starobného dôchodku takto zistenú sumu následne zvýšiť podľa § 293a a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. aj za roky 2004 až 2014 a na tom základe rozhodnúť podľa § 112 ods. 6 tohto zákona. Odporkyňa takto nepostupovala.

Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odporkyne z 18.júna 2015 o znížení starobného dôchodku nie je súladné so zákonom. Rozsudok krajského súdu v tejto časti preto podľa § 250ja ods. 1 prvá veta O. s. p. zmenil, rozhodnutie odporkyne z 18.júna 2015 zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie.

Rozhodnutím z 19.júna 2015 odporkyňa zvýšila od 1.januára 2015 starobný dôchodok navrhovateľa za dobu dôchodkového poistenia po vzniku nároku na tento dôchodok. Keďže uvedené rozhodnutie vychádza z výšky starobného dôchodku, ktorá navrhovateľovi patrí od 16.júna 2014, odvolací súd podľa § 250ja ods. 1 prvá veta O. s. p. zmenil rozsudok krajského súdu aj v tejto časti, rozhodnutie odporkyne z 18.júna 2015 zrušil a vec vrátil odporkyňi na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní bude odporkyňa postupovať v súlade s vyššie naznačeným.

O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1, § 250l ods. 2 a § 250k ods. 1 O. s. p. Navrhovateľ uplatnil právo na náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia, ktorých výšku vyčíslil sumou 379,48 €, a to za 4 úkony právnej služby v roku 2015 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie návrhu, účasť na pojednávaní krajského súdu a podanie odvolania) 4x po 64,53 € podľa § 11 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z. z. + 4x režijný paušál 8,39 €, ďalej náhradu cestovného z Ružomberka do Žiliny a späť na pojednávanie krajského súdu služobným osobným motorovým vozidlom zn. Hyundai ix20, EVČ: RK XXX BU za 122 km (2x 61 km) pri spotrebe benzínu 6,5 l/100 km a priemernej cene pohonných hmôt 1,205 €/l benzínu v sume 31,88 € (vrátane náhrady podľa opatrenia MPSVáR č.632/2008 Z. z.). + náhradu za stratu času vo výške 55,92 € za 4 polhodiny x 13,98 €.

Odvolací súd považoval vyčíslenie trov právneho zastúpenia za správne a preto ich navrhovateľovi priznal podľa vyčíslenia. Priznanú náhradu trov je odporkyňa podľa § 149 ods. 1 O. s. p. povinná zaplatiť právnej zástupkyňi navrhovateľa.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok